

Nr 73

Utlåtande i anledning av motioner om kommunalt bostadstillägg vid retroaktiv hyreshöjning.

Andra lagutskottet har behandlat två till lagutskott hänvisade motioner, I: 864 av fru Lundblad, Grethe, m. fl. och II: 1035 av fru Skantz m. fl.

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring av gällande bestämmelser att kommunalt bostadstillägg skall kunna utgå för retroaktiv hyra».

Gällande bestämmelser

Enligt lagen den 25 maj 1962 om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg utgår kommunalt bostadstillägg enligt grunder som kommunen själv bestämmer till den som åtnjuter folkpension i form av ålderspension, förtidspension eller änkepension. Tillägget, som nu utgår i alla kommuner i riket, utgörs antingen av ett generellt tillägg till alla pensionsberättigade inom kommunen oberoende av bostadskostnaden eller som ett tillägg vilket i sin helhet anknyter till bostadskostnaden. I vissa fall utgörs tillägget av en del som utgår till alla, oberoende av bostadskostnaden, och en annan del anknutet till denna.

Ansökan om kommunalt bostadstillägg skall göras hos den allmänna försäkringskassan. Ansökan skall innehålla nödiga upplysningar för bedömning av sökandens rätt. För ansökan om kommunalt bostadstillägg tillhandahåller försäkringskassan dels en blankett (KH) då tillägg första gången söks, dels en blankett (Kä) då ändring av kommunalt bostadstillägg begärs med anledning av höjd kostnad för hyrd bostad.

I fråga om ansökningar om kommunalt bostadstillägg gäller den i 16 kap. 5 § lagen om allmän försäkring föreskrivna regeln att förmån inte får beviljas för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden. Särskild retroaktivtid skall i princip räknas då ändring av kommunalt bostadstillägg begärs.

Ärenden om kommunalt bostadstillägg handläggs i försäkringskassa av försäkringsnämnden.

Motionerna

I motionerna anförs att pensionär som beviljats kommunalt bostadstillägg, vars belopp är avhängigt av den reella bostadskostnaden, vid hyres-

höjning måste ge in ansökan om ändring av tillägget. För sådan ansökan gäller huvudregeln i 16 kap. 5 § lagen om allmän försäkring att det förhöjda bostadstillägget inte kan beviljas för längre tid tillbaka än tre månader ansökningsmånaden oräknad. Motionärerna anför att denna bestämmelse vållat problem för pensionärer, som bor i fastigheter med preliminärt fastställda hyror. Det kan i vissa fall dröja flera år efter inflyttningen, innan definitiva hyror blir beslutade. Om den definitiva hyran överstiger den preliminärt uttagna, kan pensionären på grund av gällande retroaktivitetsbestämmelser själv få svara för större delen av hyreshöjningen. Det finns exempel på att pensionärer fått betala 800—900 kronor i sådana fall. Enligt motionärerna bör gällande bestämmelser ändras så att kommunalt bostadstillägg kan utgå för retroaktiv hyra.

Riksförsäkringsverkets anvisningar

Efter det att motionerna väckts har riksförsäkringsverket utfärdat anvisningar till försäkringskassorna omfattande bl. a. försäkringsnämnds handläggning av ärenden om kommunalt bostadstillägg vid retroaktiv hyreshöjning. Anvisningarna har följande lydelse:

Inkommer ansökan Kå om förhöjt kommunalt bostadstillägg på grund av retroaktiv hyreshöjning kan tillägget — om rätten därtill föreligger — utges för längre tid tillbaka än 3 månader. Tidigare beslut om bostadstillägget som grundas på den lägre hyran får i detta fall betraktas som provisoriskt.

Utskottet

Av den allmänna preskriptionsregeln i lagen om allmän försäkring följer att kommunalt bostadstillägg till folkpension inte kan beviljas för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden. Denna bestämmelse har medfört komplikationer i sådana fall där bostadstillägg först beviljats med ledning av pensionärens bostadskostnader i form av preliminärt uttagna hyror och ansökan sedan inkommer om förhöjt tillägg med anledning av retroaktiv hyreshöjning. Enligt motionärerna har preskriptionsregeln medfört att höjt bostadstillägg inte kunnat beviljas för längre tid tillbaka än tre månader från den senare ansökningen. Följden har blivit att pensionären själv i stor utsträckning fått svara för den retroaktiva hyreshöjningen. I motionerna hemställs om ändring av gällande preskriptionsbestämmelse.

Efter det att motionerna avlämnats till riksdagen har riksförsäkringsverket utfärdat anvisningar för försäkringsnämndernas handläggning av ansökningar om kommunalt bostadstillägg. Anvisningarna innebär att preskriptionsregeln inte skall tillämpas då ansökan inkommer om förhöjt bostadstillägg på grund av retroaktiv hyreshöjning. Enligt anvisningarna skall det tidigare beslutet om bostadstillägg grundat på den lägre hyran betraktas

som provisoriskt och förhöjt tillägg därför kunna utgå för längre tid än tre månader. Genom dessa anvisningar har motionernas syfte blivit helt tillgodosett. Något ingripande från riksdagens sida är därför inte erforderligt, och utskottet hemställer,

att motionerna I: 864 och II: 1035 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 november 1970

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand (s) fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Lars Larsson (s), Dahlberg (s), Hübinette (m)*, Wanhainen (s)*, Andreasson (cp)* och Axelson (fp)*;

från andra kammaren: fröken Sandell (s), herr Gustavsson i Alvesta (cp)*, fröken Wetterström (m)*, herrar Göransson (s)*, Jonsson i Mora (fp), Nilsson i Kalmar (s), Aldén (s) och fru Håvik (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.